

14.5.2002

Opetusministeriö
Tampereen yliopisto

TAMPEREEN YLIOPISTON TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2001

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tänään päättänyt antaa Tampereen yliopiston tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2001 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä opetusministeriölle että Tampereen yliopistolle. Tarkastuksen on suorittanut tarkastaja Harri Myllyoja ja sitä on valvonut tarkastuspäällikkö Hannu Taunula.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut Tampereen yliopiston tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja muuhun laskenta-toimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen perusteella esitetään seuraavaa.

BUDJETOINTIMENETTELYT

Yliopistojen saamia lahjoitusvaroja ja sponsorituloja on aiempina vuosina käsitelty talousarviokirjanpidon tilillä 670 "Talousarvion ulkopuolinen rahoitus ja sillä rahoitetut menot". Tarkastusviraston näkemyksen mukaan olisi yliopistojen sponsoritulot sekä yliopistojen vastuulla tapahtuvaan toimintaan saatujen lahjoitettujen varojen käyttö tullut budjetoida yliopistojen toimintamenomomentille. Opetusministeriö ei kuitenkaan esittänyt näitä erinä vuoden 2001 lisätalousarvioihin eikä myöskään vuoden 2002 talousarvioon. Valtiontabutta koskevien periaatteiden kannalta ei voida pitää asianmukaisena menettelyä, jossa yliopistojen toimintaan liittyviä säännönmukaisia tuloja ja menoja ei sisällytetä talousarvioon vaan nettoutetaan budjetoimintomina toimintamenomomentille. Budjetoitinkäytäntöä tulee näiltä osin viipymättä selkeyttää.

Yliopiston bruttobudjetoitua talousarviomomenttia 29.10.24. Harjoittelukoulujen toimintamenot on käytetty nettobudjetoidun momentin tavoin tulouttamalla sille vuokrasopimukseen perustuvia vuokratuotoja ja opettajien ruokamaksuja. Harjoittelukoulujen nykymuotoinen toiminta huomioon ottaen budjetointia tulisi selkeyttää.

TILINPÄÄTÖS JA LASKENTATOIMI

Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, laskelmien tarkastelu ja kirjanpito

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, ovatko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot olennaisilta osiltaan oikein laaditut. Kirjanpidon tarkastusta on kohdennettu riskianalyyysiin perustuen.

Tilinpäätöslaskelmat, jotka koostuvat talousarvion toteutumalaskelmasta, tuotto- ja kululaskelmasta sekä taseesta on tarkastuksessa todettu laadituiksi säännösten mukaisesti lukuun ottamatta seuraavassa esitettävää. Sponsoritulojen ja lahjoitusvarojen sekä niillä rahoitettujen menojen käsittelytavan vuoksi yliopiston talousarvion toteutumalaskelmaan sisältyy 9,8 milj. mk tuloja ja menoja, joita ei ole sisällytetty talousarvioon. Toteutumalaskelmaan sisältyy myös 135 000 mk budjetoimattomia harjoittelukoulujen tuloja. Lisäksi yliopiston toimintamenomomentin määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti 28 000 mk yhdistyksille maksettuihin siirtomenoihin.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitetyt tiedot on tarkastuksessa todettu esitetyiksi talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty tilinpäätöslaskelmien tarkastelu talousarvioasetuksen mukaisesti.

Talousarvioasetuksen 47 §:n tarkoittama menetelmäkuvaus tulee laatia kaikista osakirjanpitojärjestelmistä.

Kirjanpidon tarkastuksen perusteella arvioituna voidaan kirjanpitoa pitää asianmukaisesti järjestettynä ja hoidettuna lukuun ottamatta edellä mainittuja tilinpäätösvirheisiin johtaneita puutteita sekä menetelmäkuvausten puutteita.

Tuloksellisuuden kuvaus, maksullisen toiminnan kannattavuustiedot ja näiden perustana oleva laskentatoimi

Tuloksellisuuden kuvauksen taloudellisuus-, tuottavuus-, kustannus- ja suoritustietojen sekä kustannusvastaavuuslaskelmien sisältöä ja

esittämistapaa ja edellä mainittujen tietojen perustana olevaa laskentatointia on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältävätkö tuloksellisuuden kuvaus ja kustannusvastaavuuslaskelmat olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot.

Tuloksellisuuden kuvauksen vaikuttavuustietojen osalta on arvioitu esitettyjen tietojen riittävyttä kokonaisuutena.

Tuloksellisuuden kuvauksessa esitetyt taloudellisuus-, tuottavuus-, kustannus- ja suoritetiedot ovat riittäviä. Esitettyjä vaikuttavuustietoja voidaan kokonaisuutena pitää riittävinä.

Esitettyjen tulosaluekohtaisten kustannustietojen ja taloudellisuutta kuvaavien tunnuslukujen suhteen on syytä huomauttaa, että laskelmiin on sisällytetty pääomakustannusten sijasta käyttöomaisuuden hankintamenot. Laskentakäytännöllä ei ole vaikutusta koko yliopistoa koskeviin tulosaluekohtaisiin laskelmiin, koska mainitut erät eivät laskentavuonna poikenneet olennaisesti toisistaan. Opetusministeriö on ohjeistanut laskentakäytännön muutoksen siten, että poistot sisältyvät tulosaluekohtaisiin laskelmiin vuotta 2002 koskevasta raportoinnista alkaen. Laskelmiin tulisi lisäksi sisällyttää vaihto- ja käyttöomaisuuden korot. Esitettyjä taloudellisuus-, tuottavuus-, kustannus- ja suoritetietoja voidaan kuitenkin olennaisilta osin pitää luotettavina.

Kustannusvastaavuuslaskelmissa esitettyjä tietoja voidaan olennaisilta osin pitää luotettavina ja riittävinä. On kuitenkin todettava, että yliopisto on perinyt lääketieteelliseen koulutukseen liittyviä maksuja v. 2001 yhteensä 300 000 mk ilman, että ne perustuvat opetusministeriön maksupäätökseen. Maksuista saadut tulot ja niitä vastaavat kustannukset eivät sisälly yliopiston kustannusvastaavuuslaskelmiin. Tulot on nettoutettu yliopiston toimintamenomomentille. Yliopiston tulee selvittää maksujen normiperusta opetusministeriön kanssa.

Tuloksellisuuden kuvauksen ja kustannusvastaavuuslaskelmien perustana olevaa laskentatointia voidaan pitää asianmukaisesti järjestettynä ja hoidettuna.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyysissä ja tarkastettu laskentatoimen ja tilinpäätöksen tarkastuksen sekä yliopiston palkkatoimintojen tarkastuksen yhteydessä. Tarkastuksen perusteella ei ole olennaista huomautettavaa.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta talousarvioon sisällyttämättömien sponsoritulojen ja lahjoitusvarojen sekä niillä rahoitettujen menojen käsittelyä toimintamäärärahan yhteydessä, valtion talousarviosta annetun lain 3 §:n vastaista menettelyä bruttobudjetoidun talousarviomomentin 29.10.24. Harjoittelukoulujen toimintamenot suhteen sekä siirtomenojen maksamista toimintamomentilta talousarvion vastaisesti.

Tarkastusneuvos, JHTT

Erkki Mäki-Ranta

Tarkastaja

Harri Myllyoja

TIEDOKSI Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Opetusministeriön kansliapäällikkö
Tampereen yliopiston rehtori
Tampereen yliopiston hallituksen jäsenet
Valtiokonttori